

ESTE IEHOVA NUMELE LUI DUMNEZEU?

AI CUI „MARTORI” SUNT MEMBRII SOCIETĂȚII „TURNUL DE VEGHE”?

De multe ori, când un „martor al lui Iehova” vrea să-și expună învățătura despre „numele lui Dumnezeu”, pornește de la ideea că fiecare dintre noi are un nume și ne place să fim chemați pe nume. Numele, în concepția lor, atât la oameni cât și la Dumnezeu, ar fi cel mai important aspect și el nu trebuie nicidecum neglijat.

Am admite fără rezerve această premisă oarecum logică, dacă iehoviștii nu s-ar contrazice pe ei înșiși! Fiind întrebați care sunt numele editorilor Bibliei lor (traducerea „Lumii Noi”), ei răspund: „Numai Dumnezeu trebuie să aibă un nume: Iehova. Pentru un individ, a avea un „nume” înseamnă a estompa măreția divină”.¹ Așa cum clar reiese de aici, omul nici nu are nume în comparație cu Dumnezeu și atunci, micul lor truc prozelit nu ține. Sau poate o fi vorba despre alt fel de nume? Nici asta nu e clar, din moment ce, după părerea lor, un nume uman poate „estompa măreția divină”... Un lucru totuși e clar: nici „martorii lui Iehova” nu știu dacă „numele lui Dumnezeu” poate în vreun fel comparat cu „numele unui individ (om)”...

Ce înseamnă în acest caz „numele lui Dumnezeu”? Există în general un astfel de „nume”?

De mai multe ori, atât înainte de Moise (cf. Facere 32:29), cât și după Moise (cf. Judecători 13:17-18), Dumnezeu refuză de fapt să-și spună „numele”. Putem spune chiar că Dumnezeu refuză să-și ia/dea un nume, pentru că, așa cum se exprima Sf. Dionisie Areopagitul, El este „Cel cu multe nume” și „mai presus de orice nume”. Doar acest apofatism este cu adevărat demn de „măreția lui Dumnezeu”, de care vorbesc iehoviștii.

După cum vom vedea, chiar și atunci când Dumnezeu i Se descoperă lui Moise ca fiind „Iahve” (cf. Ieșire 3:14)², prin aceasta nu face decât să-i descopere încă unul

---

¹ Barbara Harrison, *Visions of Glory*, p. 253, apud J. Elliot, *Language and Identity at the Kingdom Hall*, pe www.watchtowerinformationsservice.org

² Acest nume poate fi citit în mai multe feluri: Iahve, Yahveh, Jehovah etc. Noi am preferat peste tot varianta: Iahve. A se vedea și cartea lui Nathan Stone, *Name of God*, <http://www.ldolphin.org/nathanstone/>. Cartea

din multele și nenumăratele atribute ale Sale și nicidecum un „nume propriu”. Dar chiar dacă acceptăm ideea că „Iahve” ar fi totuși un nume propriu, rămâne de văzut cărei Persoane divine trebuie el atribuit, căci nu pot trei Persoane să dețină același nume propriu. Persoanele Sfintei Treimi pot fi caracterizate împreună și nedespărțit cu aceleași atribute divine, când însă vorbim despre „nume”, acesta poate fi doar al unei singure persoane.

Iată deci că în acest fel ne confruntăm cu o altă erezie susținută de „martorii lui Iehova”, aceeași că „nu există Sfânta Treime” și că „Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu este Dumnezeu”, iar Duhul Sfânt nu este decât o „energie activă”. Nu ne-am propus să demonstrăm logic și teologic existența Sfintei Treimi. Este însă interesant că, dezbătând problema „numelui lui Dumnezeu”, se va vedea de la sine că Iisus Hristos este totuși Dumnezeu. Iar dacă Iisus Hristos este Dumnezeu, așa cum învață toți creștinii (nu doar ortodocșii), atunci înseamnă că și Duhul Sfânt este Dumnezeu, adică avem un Dumnezeu Treime, iar învățătura iehovistă este eretică și aberantă.

Să trecem deci la Biblie și la sensurile care se desprind din textele disputate:

„Martorii lui Iehova” consideră că Dumnezeu (unic în ființă / persoană – *ei nu fac deosebire între aceste noțiuni*) i-a descoperit lui Moise numele Său și acesta este „Iehova”. De asemenea ei spun că acest nume înseamnă: „*Iehova se autodetermină cu înțelepciune să devină orice este necesar să devină, pentru a-și îndeplini scopurile*”.³ Pe lângă faptul că ei citesc greșit tetragrama biblică יהוה (YHWH) și chiar recunosc acest lucru (mai ales că o redau foarte diferit la transpunerea în diversele limbi ale lumii),⁴ interpretarea dată de ei acestui nume este cu totul eretică și lipsită de logică. Pe de o parte se vorbește de careva „scopuri” ale lui Dumnezeu, care în mod evident nu pot fi decât în raport cu lumea aceasta (dimensiunea *ad extra*), iar pe de altă parte se vorbește despre o „autodeterminare” și „devenire” a lui Dumnezeu care, logic, se referă la Dumnezeu Însuși (dimensiunea *ad intra*). Dacă iehoviștii nu fac această deosebire între dimensiunile *ad intra* și *ad extra* ale lui Dumnezeu, înseamnă că ei își fac un dumnezeu după închipuirea lor, care „se autodetermină” și „devine” ființial în funcție de oameni, iar dacă această „autodeterminare” și „devenire” nu este una ființială, ci înseamnă capacitatea de adaptare la înțelesul și micimea oamenilor, adică un fel de cameleon, reiese că și acest „nume al lui Dumnezeu” nu se mai referă la El, ci la această capacitate de a fi cameleon...

---

trebuie citită cu anumite rezerve. Pe Internet sunt și multe alte materiale la această temă, dar ele trebuie citite selectiv, căci unele sunt scrise chiar de „martori” sau de simpatizanți ai ideilor lor.

³ *Turnul de veghere*, 1 mai 1998, p.5.

⁴ *Ibidem*, p. 7-8.

Oricum, niciodată nu o vom putea scoate la capăt, dacă vom merge pe această linie de argumentare strict iehovistă. Cred că este nevoie de o altă abordare, după o logică sănătoasă și după niște rigori științifice care să nu sfideze nici logica, nici filosofia (nu în sens ideologic, ci terminologic) și, bineînțeles, nici teologia.

Trebuie să precizăm că în Vechiul Testament lui Dumnezeu i se atribuie **peste 80 de „nume”**, dar nici unul dintre ele nu este un „nume propriu”, ci este vorba despre numirea unor atribute și lucrări ale lui Dumnezeu. Cel mai des întâlnit „nume” este într-adevăr *Iahve* (6823 de ori după numărătoarea evreilor și 6928 de ori după numărătoarea protestantă). Pe lângă acesta, mai întâlnim și alte nume: *Iahve-Savaoth* (268 de ori), *Iahve-Elohim* (42 de ori), *Iahve-Adonay* (5 ori), *Adonay* (131 de ori), *Iah* (26 de ori; acesta este o prescurtare a lui *Iahve*), *Eloah* sau *Elohim* (57 de ori), *[El-] Şaddai = Atotşitorul* (48 de ori) ş.a.⁵ Este relevant și faptul că în **Noul Testament, numele *Iahve* nu-l întâlnim niciodată**. Nici Mântuitorul Hristos și nici Apostolii nu au rostit vreodată numele de *Iahve* și acest lucru are mai multe explicații:

A.

1. Se știe că evreii, dintr-o evlavie deosebită și chiar exagerată față de „numele” *Iahve*, refuzau să pronunțe în uzul curent acest „nume”, obișnuind să-l înlocuiască cu *Adonay – Domnul*. Doar arhiereul, odată pe an, la sărbătoarea Yom Kippur, rostea acest nume în Sfânta Sfintelor, dar și atunci într-o formă mascată, ca să nu fie ușor sesizabilă.⁶ Se pare că această „evlavie” este pusă în legătură cu a treia poruncă din Decalog (cf. Ieșire 20:7), fiind dezvoltată după epoca lui Moise, mai ales în perioada inter-testamentară și în cea talmudică, dar care nu existat de la început, când încă fiii lui Adam „chemau numele lui Dumnezeu” (cf. Facere 4:26). Bineînțeles, aici apare și o altă întrebare: ce nume divin știau și chemau primii urmași ai lui Adam, dacă conform „martorilor lui Iehova” singurul „nume” al lui Dumnezeu este *Iahve* (*Iehova*) și el a fost descoperit lui Moise?

---

⁵ Diacon Andrei Kuraev, *Lección audio despre iehoviști, în 2 părți*, www.predanie.ru. Din această lecție (în limba rusă) am luat mai multe argumente și informații, pe care însă le-am expus într-o manieră diferită.

⁶ Detalii și analize amănunțite privind istoria și sensul tetragramei, la pr. prof. univ. dr. Petre Semen, *Valențele teologice ale tetragramei divine*, în rev. „Pleroma”, nr. 3/2006, pp. 61-82.

2. Sensul acestui „nume” este descifrat chiar în textul de la Ieșire 3:14 unde avem expresia ebraică: *ani Yehieh aşer Yehieh*⁷, care a fost tradusă în Septuaginta prin expresia: *Ἐγώ εἰμι ὁ ὢν = Eu sunt Cel ce sunt*. Cartea Apocalipsei 1:4,8 ne dă și un sens eshatologic al acestei expresii: „*Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine*”, dar în teologia creștină (și chiar iudaică) a rămas ca sens de bază expresia: „*Eu sunt Cel ce sunt*”, adică *Eu sunt Cel care Îmi am existența prin Mine Însumi, Cel care exist de Sine și prin Sine*. Unii exegeți iudei tâlcuiesc acest nume și în sensul de „*Eu sunt Cel [tot timpul și pretutindeni] prezent*”, tâlcuire care poate fi acceptată, dacă ne gândim la contextul în care a fost spusă. Bineînțeles, cel mai important lucru pe care trebuie să-l observăm aici este faptul că „**Iahve**” **nu este de fapt un nume propriu**, ci numele unui atribut divin sau, cum spunea cineva, *concentrarea într-o singură expresie* (nici măcar nu într-un singur cuvânt) *a celor mai concrete attribute divine*.⁸

3. Revenind însă la înlocuirea lui *Iahve* cu *Adonay*, „martorii lui Iehova” constată (pe bună dreptate, în acest caz) că această înlocuire se făcea nu doar în citire, ci chiar în textul scris. Iehoviștii au identificat *134 de locuri* în Vechiul Testament unde masoreții au înlocuit tetragrama cu un alt „nume”⁹, dar uită să menționeze că în „strădania de a corecta greșeala masoreților”, ei au introdus după capul lor „numele” Iehova în *7210 locuri*, acolo unde acest „nume” n-a fost niciodată.¹⁰

4. Traducerea greacă a Vechiului Testament (Septuaginta), făcută de evrei ellinizați, în sec. III î. Hr., nu face altceva decât să reflecte situația existentă atunci în lumea iudaică, cu referire la citirea și rostirea „numele lui Dumnezeu”. Textul de la Ieșire 3:14 este tradus de Septuaginta prin *Ἐγώ εἰμι ὁ ὢν = Eu sunt Cel ce sunt*, iar în restul cazurilor Septuaginta folosește echivalentul lui *Adonay – Κύριος = Domnul*. Această situație se va perpetua și în Noul Testament, unde, chiar și atunci când sunt citate texte vetero-testamentare ce conțin tetragrama, aceasta este înlocuită cu un alt „nume”, de obicei: *Domnul* (a se compara: I Petru 2:3 cu Ps. 33:8; Evrei 1:10 cu Ps. 101:26; Fapte 2:25 cu Ps. 15:8; I Petru 3:15 cu Isaia 8:13; Romani 10:13 cu Ioil 3:5; Filipeni 2:10-11 cu Isaia 45:23-24 ș.a.). La sensul tetragramei în Noul Testament vom reveni mai jos; pentru început însă dorim să subliniem încă o dată că textul Noului

---

⁷ Specialiștii nu au ajuns la un consens în ce privește această citire. Noi am redat-o după pr. prof. Petre Semen (vezi: *op.cit.*), care ne-a fost și profesor de Vechiul Testament și Limba Ebraică la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași.

⁸ Cf. Pr. David Pestroiu, *Ortodoxia în fața prozelitismului „martorilor lui Iehova”*, București 2005, p. 63.

⁹ Cf. *Turnul de veghere*, 15 septembrie 1995, p. 28; 1 octombrie 1997, p. 14.

¹⁰ Pr. David Pestroiu, *op. cit.*, p. 65.

Testament nu conține niciodată tetragrama în sensul clasic, iar acolo unde sunt „urme” ale acestei tetragrame, ea se referă exclusiv la Hristos, ceea ce e deosebit de important.

5. Poporul evreu și chiar Dumnezeu Însuși nu considera că *Iahve* este singurul Lui nume și nici măcar nu-l consideră ca fiind cel mai important. Sfânta Scriptură, chiar din primul ei verset (Facere 1:1) vorbește despre *Elohim* (pluralul lui *El / Eloah*). „Martorii lui Iehova” spun că *Elohim* nu este un nume propriu al divinității, ci unul general, care înseamnă *Dumnezeu*, fără a desemna și „numele” Acestui Dumnezeu.¹¹ Scriptura însă îi contrazice serios în acest demers greșit. La Daniel 9:19 se spune că: „numele Tău îl poartă cetatea și poporul Tău”. Acum le punem o întrebare retorică iehoviștilor: poporul evreu se numea *Ișra-Iehova* sau *Ișra-El* (de la *El / Elohim*)? Deci Dumnezeu pecetluiește pe poporul Israel, precum și pe mulți proroci și drepti ai Săi (*Iezechi-El, Dani-El, Misa-El* ș.a.) nu cu numele de *Iahve*, ci cu cel de *Elohim*. Mai observăm că și Îngerii (*Micha-El, Gabri-El, Rafa-El*), care sunt cei mai aproape de Dumnezeu, cunosc și slujesc tainelor Lui, poartă nume ce derivă din *El / Elohim* și nu din *Iahve*. Acest argument este important dacă ne gândim că, în concepția iehovistă (greșită din punct de vedere creștin), Arhanghelul Mihail este identic cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu.¹² Reiese deci, chiar după concepția lor, că „Fiul lui Dumnezeu” are în Vechiul Testament un „nume” care ignoră „numele” de *Iahve*. Interesant însă că și în Noul Testament, Fiul lui Dumnezeu, care a fost profețit că „se va naște [din Fecioară] și vor pune numele Lui *Emanu-El*” (cf. Isaia 7:14), atunci când a murit pe cruce, L-a strigat pe Tatăl Său (în ebraică): „*Eli, Eli* (de la *El / Elohim*), *lamah sabahtani!*” și nu *Iahve!*

B.

1. Odată cu venirea lui Hristos în lume, totul s-a schimbat. Știm că învățătura „martorilor lui Iehova” este plină de contradicții în ce privește persoana și rolul Mântuitorului Hristos în lume, mai ales că ei nu-I recunosc dumnezeirea, dar vom vedea că și de data aceasta Scriptura este de partea noastră, atunci când suntem sinceri în căutarea și înțelegerea Adevărului. Una din sintezele mai importante cu privire la Hristos o avem în Epistola către Filipeni, 2:5b-11 (într-o traducere mai

---

¹¹ Una dintre cele mai șocante afirmații ale „martorilor” este aceea că cei care folosesc numele „Elohim” (care este la formă de plural) se fac vinovați de politeism (cf. Societatea Turnul de Veghe, *Trebuie să crezi în Trinitate?*, p. 13). Deci, indirect, iehoviștii îl acuză și pe Moise de politeism. Iată la ce aberații poate duce obsesia anti-trinitară.

¹² Societatea Turnul de Veghe, *Să aducem argumente din Scripturi*, p. 171.

exactă): „...Hristos Iisus, [...] Chipul lui Dumnezeu fiind, fără a socoti o răpire a fi El întocmai cu Dumnezeu, S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om; S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce. Pentru aceea, și **Dumnezeu L-a preainălțat și I-a dăruit Lui Nume, care este mai presus de orice nume**; Ca întru Numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că **Domn este Iisus Hristos**, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl.” Din acest text, pe lângă mărturisirea clară a Dumnezeirii lui Hristos (care pentru El nu era „o demnitate răpită / furată”, ci una „de drept divin”), mai vedem că Dumnezeu-Tatăl I-a dat Fiului „un Nume care este mai presus de orice nume”, deci mai presus și decât numele *Iahve* și orice alt „nume” din Vechiul sau Noul Testament. Apare totuși întrebarea: **care este acest Nume?** Din însuși textul de mai sus, precum și din alte texte paralele foarte importante (Ioan 13:13; Fapte 10:36; I Corintheni 8:6 și 12:3b), reiese că acest nume este „**Κύριος - Domnul**”. Apare însă și o altă întrebare: acest nume – *Domnul*, care este traducerea ebraicului *Adonay*, înlocuiește doar în scriere și citire „numele” *Iahve*, așa cum a făcut Septuaginta (prin *Κύριος*), sau el se conturează ca un „nume” aparte, care va înlocui de acum înainte, tetragrama biblică inclusiv în sens teologic (nu doar literal)? Întrebarea e destul de complicată și, în același timp, foarte importantă, de aceea merită o abordare mai amănunțită.

2. Icoanele ortodoxe scriu pe nimbul Mântuitorului Hristos: *ὁ ὢν* (= *Cel ce este*), iar un efonis rostit de preot la sfârșitul Vecerniei și Utreniei spune (într-o traducere corectă): „*Cel ce este*” (*Ὁ ὢν*), *binecuvântat este, Hristos Dumnezeul nostru, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor; Amin*. Ambele aceste mărturii sunt foarte vechi în creștinism și ele arată că **Iisus Hristos este Iahve** („*Cel ce este*”). Să vedem însă cât de biblică este această idee, pe care, bineînțeles, „martorii lui Iehova” nu o vor accepta niciodată. În acest caz ar trebui să le punem două întrebări: **a)** De ce ei numesc pe Iehova Judecător¹³, dacă Evanghelia spune clar că „*Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului*” (Ioan 5:22), sau poate ei recunosc totuși că Fiul este Iehova și nu Tatăl? **b)** Pentru ce a fost răstignit Hristos (cu dovezi biblice clare)? Dacă veți ajunge să puneți aceste întrebări, veți vedea că nu vor ști să răspundă la nici una dintre ele. Și dacă prima derivă din confuzia generală care planează peste doctrina iehovistă, cea de a doua trebuie minuțios analizată.

3. Textul de la Levitic 24:16 arată clar că, după Lege, nu aveai dreptul să ucizi pe cineva pentru că se crede sau se dă drept Mesia (mai ales că evreii au avut zeci

¹³ Cf. *Turnul de veghere*, 1 martie 1996, p.7

de falși-Mesia, care n-au fost omorâți pentru asta), în schimb trebuia după Lege să ucizi cu pietre pe cel care hulea pe Dumnezeu, iar cea mai mare hulă era și este să te dai tu însuși drept Dumnezeu. Și iată că Hristos S-a dat pe Sine drept Dumnezeu (Ioan 5:18; 10:30-33)¹⁴ și anume pentru aceasta a și fost omorât. Mai mult decât atât, de multe ori când El Își mărturisea Dumnezeirea, Își atribuia într-un mod indirect numele de *Iahve*, ceea ce „a îndreptățit” (conform Legii) răstignirea Sa. Să înșirăm câteva argumente foarte clare:

- *Iarăși L-a întrebat arhiereul și I-a zis: Ești tu Hristosul, Fiul Celui binecuvântat? Iar Iisus a zis: “Eu sunt” și veți vedea pe Fiul Omului șezând de-a dreapta Celui Atotputernic și venind pe norii cerului. Iar arhiereul, sfâșiindu-și hainele, a zis: Ce trebuință mai avem de martori? Ați auzit hula. Ce vi se pare vouă? Iar ei toți au judecat că El este vinovat de moarte* (Marcu 14:61-64). Din acest text, corelat cu Levitic 24:16 (și comentariile noastre), rezultă clar că arhiereul a considerat drept hulă nu faptul că El se credea Hristosul (Mesia) sau „Fiul Celui binecuvântat” (ceea ce la modul general suntem toți – cf. Psalm 81:6), ci pentru felul cum El a spus cuvintele „Eu sunt”. Ca să vă convingeți, urmăriți mai departe care sunt reacțiile la acest „Eu sunt” în Evanghelie.

- *Deci le-a zis Iisus: Când veți înălța pe Fiul Omului, atunci veți cunoaște că „Eu sunt” și că de la Mine însumi nu fac nimic, ci precum M-a învățat Tatăl, așa vorbesc... Știu că sunteți sămânța lui Avraam, dar căutați să Mă omorâți, pentru că cuvântul Meu nu încapă în voi* (Ioan 8:28-37). Cuvintele „Eu sunt” spuse în sens comun nu ar fi generat în nici un caz astfel de reacții. Urmăriți și mai departe:

- *Și El le zicea: Voi sunteți din cele de jos; Eu sunt din cele de sus. Voi sunteți din lumea aceasta; Eu nu sunt din lumea aceasta. V-am spus deci vouă că veți muri în păcatele voastre. Căci dacă nu credeți că “Eu sunt”, veți muri în păcatele voastre* (Ioan 8:23-24). Aici se văd clar două valențe diferite ale expresiei: „Eu sunt”, precum și faptul că în ultima propoziție, aceasta nu are un sens uzual, așa cum se poate vedea și puțin mai jos, când...

- *Iisus le-a zis: Adevărat, adevărat zic vouă: mai înainte de a fi fost Avraam “Eu sunt”. Deci au luat pietre ca să arunce asupra Lui... (Ioan 8:58-59).*

- *Iar Iisus, știind toate cele ce erau să vină asupra Lui, a ieșit și le-a zis: Pe cine căutați? Răspuns-au Lui: Pe Iisus Nazarineanul. El le-a zis: “Eu sunt”. Iar Iuda*

---

¹⁴ În trecut îi întrebăm pe iehoviști dacă Hristos mințea sau nu, când spunea acestea? Dacă El mințea, atunci toată Evanghelia este mincinoasă, iar dacă spunea adevărul, înseamnă că El este totuși Dumnezeu.

vânzătorul era și el cu ei. **Atunci când le-a spus: "Eu sunt", ei s-au dat înapoi și au căzut la pământ.** Și iarăși i-a întrebat: Pe cine căutați? Iar ei au zis: Pe Iisus Nazarineanul. Răspuns-a Iisus: V-am spus că **"Eu sunt"**... Deci ostașii și comandantul și slujitorii iudeilor **au prins pe Iisus și L-au legat** (Ioan 18:4-8,12). De ce evreii au căzut cu fața la pământ „**atunci când le-a spus: Eu sunt**”? Nu cumva aceștia s-au prosternat auzind tetragrama, având deci o reacție firească pentru evrei, la auzul "numelui" lui Iahve? Evident că aceste cuvinte spuse în sens comun (uzual) nu aveau cum să genereze această reacție: la început prosternarea, apoi prinderea și uciderea.

4. Din textele de mai sus deducem că **Hristos se numea pe Sine Iahve** („*Eu sunt, Cel ce sunt*”), chiar dacă nu o spunea foarte direct, situație cauzată poate și de vorbirea în limba aramaică, diferită de ebraică și greu de redat în greacă. Pe de altă parte, Scriptura îi atribuie în mod direct lui Iisus Hristos doar numele de „*Domnul*”. Și întrucât „*nimeni nu poate să zică: Domn este Iisus, - decât în Duhul Sfânt*” (cf. I Cor. 12:3b), considerăm că fixarea acestui „nume” este una providențială și voită de Dumnezeu prin Duhul Sfânt, și nu poate fi considerată nicidecum rezultatul unei greșeli sau a unei tradiții (strict) iudaice de a înlocui un nume cu altul. Așa cum vom vedea și mai jos, chemând acest nume (Domnul), alături de numele „Iisus” (=„Dumnezeu mântuiește”) și Hristos (=„Unsul lui Dumnezeu”), creștinii se adresează lui Dumnezeu Unul în ființă și întreit în Persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

5. Știm că „martorii lui Iehova” nu sunt de acord cu această învățătură, și ei înșiși nu se roagă niciodată lui Iisus, dar iată că și de data aceasta ei contrazic flagrant Scriptura. Noi știm clar că **primii creștini „chemau numele Domnului Iisus Hristos în tot locul**” (cf. I Cor. 1:2), după cum chiar El ne-a îndemnat (cf. Ioan 14:14 și 16:24). Creștinii, inspirați de Duhul Sfânt și învățați de Apostoli, înțelegeau foarte bine că „*întru nimeni altul nu este mântuirea, căci nu este sub cer nici un alt nume, dar între oameni, în care să ne mântuim noi*” (Fapte 4:10-12). Prin urmare, Biserica și membrii ei nu doar că sunt îndreptățiți, ci chiar îndemnați insistent de a-și îndrepta rugăciunile către Domnul Iisus, ca Cel ce mântuiește. Acest lucru l-a făcut și întâiul mucenic și diacon Ștefan (cf. Fapte 7:59). Îi întrebăm pe iehoviști de ce Ștefan nu s-a rugat lui Iahve (așa cum spun ei că făceau primii creștini)? Îi mai întrebăm dacă Ștefan s-a rugat lui Dumnezeu sau unei creaturi? Dacă s-a rugat unei creaturi, atunci Ștefan era păgân? Și dacă este așa, de ce Biblia nu condamnă acest lucru, ci-l prezintă pe Ștefan ca mărturisitor al credinței celei adevărate?

6. Pe lângă faptul că, încă de la început, creștinii chemau „numele Domnului Iisus Hristos”, înșiși iudeii înțelegeau „pericolul” propovăduirii acestui nume și de aceea interziceau anume acest lucru (cf. Fapte 5:28,41). Și Saul, la început, prigonea „pe toți cei care chemau numele Lui [adică al Domnului Iisus]” (Fapte 9:14), apoi același Saul avea „să poarte numele Lui înaintea neamurilor” și chiar „să pătimească pentru acest nume” (cf. Fapte 9:15-16). Dar nicăieri nu e vorba despre numele Iahve, ci doar despre numele Domnului Iisus Hristos.

7. Unul din „argumentele” pe care le aduc „martorii” cu privire la „numele lui Dumnezeu”, este **textul de la Ioan 17:6** care, în concepția lor, demonstrează că Dumnezeu are un nume și acesta trebuie cunoscut de toți. Iată ce spune Mântuitorul în rugăciunea Sa din Ghetsimani: „*Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie...*” (Ioan 17:6). Și de data aceasta suntem nevoiți să-i dezamăgim pe iehoviști, punându-le două întrebări, ca să constate că textul este chiar împotriva lor. **a)** Cine a arătat numele lui Dumnezeu oamenilor, Hristos (abia în Noul Testament) sau Moise (încă în Vechiul Testament) și, în general, este vorba oare despre același „nume” descoperit de unul și de altul? **și b)** Nu cumva Hristos ne dezvăluie faptul că chiar El a fost Cel care i-a descoperit numele de Iahve lui Moise (El fiind înainte de Moise și Avraam, după cum singur o spune)? Știind că iehoviștii nu pot răspunde la aceste întrebări, mai ales că orice variantă de răspuns este împotriva lor, rămâne să constatăm și singuri că dacă vorbim despre Cel i-a revelat lui Moise „misteriosul nume” (Ieșire, cap. 3), trebuie să recunoaștem că acesta a fost anume Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu (neîntrupat încă), care a zis despre Sine Însuși: „Eu sunt Cel ce sunt”. El este „Îngerul Sfatului celui mare [al Treimii]” (cf. Isaia 9:5), care s-a arătat și a vorbit cu Avraam, Moise ș.a. (cf. Facere 18:1 și urm., *comparat cu* Ioan 8:56; *apoi* Facere 21:17-18; 22:11-12,14-18; Ieșire 3:2 și urm.). Mai remarcăm că de fiecare dată când Logosul Divin „îndeplinea o misiune” sub chipul Îngerului (Trimisului) lui Dumnezeu, o făcea ca și cum El Însuși este Dumnezeu (a se vedea trimiterele biblice de mai sus). Prim urmare, în textele de mai sus nu e vorba de Arhanghelul Mihail (cu fire îngerească), cum zic iehoviștii, *căci căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: „Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut”; și iarăși: „Eu Îi voi fi Lui Tată și El Îmi va fi Mie Fiu”?* (Evrei 1:5, *vezi și*: Matei 3:17; 17:5).

8. Revenind la textul de la Ioan 17:6 trebuie să mai spunem că „numele” pe care Hristos ni l-a descoperit cu privire la Dumnezeu-Tatăl este chiar apelativul de „Tată”. Anume acest „nume” suntem îndemnați să-l chemăm de fiecare dată când ne rugăm – a se vedea rugăciunea „Tatăl nostru...” (nu „Iehova al nostru”). Tot

Scriptura ne mai spune că chemarea lui Dumnezeu ca Tată nu este o lucrare (pur) omenească, ci una a Duhului Sfânt în inimile noastre (cf. Galateni 4:6), de aceea și Biserica se roagă (în Liturghie) ca noi „să ne învrednicim” să-L chemăm pe Dumnezeu ca Tată „cu îndrăznire și fără de osândă”. Se pare că „martorii lui Iehova” încă nu s-au învrednicit de acest mare dar, de a-L numi pe Dumnezeu ca Tată.

9. În concluzie, vedem că Dumnezeu: *Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt*, în Vechiul Testament nu era cunoscut ca Treime, și vorbea „ca o singură voce”, chiar dacă profetic de mai multe ori S-a arătat ca o comuniune de Persoane (cf. Facere 1:26; 11:7 ș.a.). „Purtătorul de cuvânt” al lui Dumnezeu era și a rămas, Însuși Cuvântul lui Dumnezeu (Ioan 1:1-5), adică Fiul cel mai înainte de veci. El a fost Cel care S-a descoperit lui Moise cu „numele”: *Eu sunt cel ce sunt (Iahve)*, numai că, mai ales odată cu Noul Testament, acest nume va apărea exclusiv sub forma: *Κύριος – Domnul*. Nici *Iahve* și nici *Domnul* nu sunt niște nume proprii ale Mântuitorului (sau ale lui Dumnezeu-Tatăl), ci denumirea celor mai caracteristice atribute ale Sale. O altă descoperire importantă adusă de Hristos și Evanghelia Sa este cunoștința despre Tatăl, pe Care Îl putem chema prin Fiul în Duhul Sfânt.

10. Reieșind din toate acestea, observăm că adevărații „martori ai lui Iehova”, adică ai lui Hristos, suntem noi, iar membrii Societății „Turnul de Veghe” sunt „martorii” unui dumnezeu închipuit, care nu este nici Iahve-Fiul, dar nu este nici Tatăl, pentru că nu poate exista un Tată Dumnezeu, fără ca Acesta să aibă și un Fiu care să fie tot Dumnezeu, adică de o ființă cu El, pentru că nu poate ca Cel ce se naște din ființă dumnezeiască să fie de o altă ființă, așa cum e și în cazul omului și chiar al animalelor.

Nu ne rămâne decât să-i îndemnăm pe toți „martorii lui Iehova” să se pocăiască de rătăcirea lor și să vină la adevărata credință, iar ortodocșii să fie cu luare aminte și să stea neclintiți în credința lor.